

GOSPODARSKI LIST

List izhaja enkrat na mesec —
Stane za celo leto 12 lir, za pol
leta 6 l., posamezna številka 1 liro.

Leto VI. Štev. 9
September 1927

:: Upravništvo in uredništvo ::
V GORICI CORSO VERDI ŠT. 37
:: Rokopisi se ne vračajo ::

VSEBINA.

Delaj vztrajno! (D. Doktorič.)

Živinoreja in živinozdravništvo: Po-
manjkanje krme; Vnetje semenovoda
(živinozdravnik dr. Ravnik).

Mlekarstvo: Vzgoja molzne živine
(Anton Pevc); Naša mlada živina.

Vinogradništvo in kletarstvo: Trga-
tev. Žveplanje mošta. S čim tržemo. Ku-
hanje mošta. Izreden uspeh zelenega
cepljenja — s sliko (P. Vallig).

Sadjarstvo: Poučni izlet goriških kme-
tovalcev v Massolombardo (P. Vallig).
Novi nasadi. Zelena in rumena jabolka.

Poljedelstvo in vrtnarstvo: Pšenica in
suša. Sejanje pšenice. Kako shranjuje-
mo semenski krompir.

Zadružništvo: Tako je treba delati.
Tako se ne sme delati. Sindikalne za-
deve. Poziv novoustanovljenim zadru-
gam.

Čebelarstvo: Oskrbovanje čebel v A-ž
panjih (Nadaljevanje — Fr. Donat Jug).

Splošno gospodarstvo: Gospodarski
pregled v avgustu. Smrt barona Teuffen-
bacha (P. V.).

Vprašanja in odgovori: št. 51: Živo
apno kot gnojilo. št. 52: Varovanje mla-
dih drevesc pred zajcem. št. 53: Sadno
drevje in gnojnica. št. 54: Premije pri
Pokojninskemu zavodu v Pragi. št. 55:
Nagrade za breskove nasade.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Vsled urednikove zaposlenosti se je
pričujoča številka prekomerno zakasnila
in iz istega vzroka ter tehničnih ovir smo
bili prisiljeni izdati jo v omejenem ob-
segu. V oktobrovi številki bomo nado-
knadili eno in drugo.

Mlekarne! Zadružna zveza je prodala
prvo pošiljatev Höybergovih aparatov,
razen enega, ki je še na razpolago. Kdor
bi še želel imeti Höybergov aparat za na-
tančno določanje maščobe v mleku, naj
se priglasí. Ko bo število naročnikov do-
volj veliko, jih bo Zveza naročila po-
novno.

Tomazevo žlindro

po najugodnejših cenah ima na razpo-
lago

Zadružna zveza v Gorici

Corso Verdi 37

Tam dobite tudi superfosfat, kalijevo
sol in druga umetna gnojila. Tam se
lahko tudi prednaročite za

semenski krompir.

Cena oglasom:

Stran	1 štev.	6 štev.	celo leto
1	100 L	350 L	500 L
$\frac{1}{2}$	60 "	200 "	300 "
$\frac{1}{4}$	40 "	120 "	180 "
$\frac{1}{8}$	25 "	65 "	100 "

KILO

(BRUH)

ozdravite zanesljivo s patentnim
pasom ki ga prodaja

parfumeria E. GRAPULIN

nasproti Trgovskega doma

Restavracija Central

Gorica - Corso G. Verdi - Gorica
poslojpe Centralne posojilnice na dvorišču

Toči najboljša domača vina: vipavska,
briška, pristen kraški teran. Izborna
kuhinja, topla in mrzla jedila. Sha-
jališče trgovcev.

Postrežba točna. Lastnica
Josipina Podgornik.

T PRISTNI TROPINOVEC!!

dobite vedno v Dornbergu
pri „Zadružni žganjekuhi“

TVRDKA

VINOAGRARIA

v Gorici Piazza Vittoria
(Travnik) št. 4

prodaja

sviančeni arzenat, trakce in
nože za cepljenje trt, Quassia
trske za škropljenje breskev,
ročne in nahrbtne škropilnice
in žveplalnike, posnemalnike
„Diabolo“, semena, čebelar-
- ske potrebščine itd. itd.

Lastnik
JUST UŠAJ
enotehnik in agronom

Trgovina
manufakturnega blaga in izdelanih oblek

Andrej Mavrič

Gorica - Via Carducci števil. 3 - Gorica

FURLANI ALOJZIJ

SODAR

GORICA - VIA ASCOLI 23

razprodaja nove in rabljene sode, vsakovrstne plavnike, škafe itd. Sprejema vsa v to stroko spadajoča popravila.

ZOBOZDRAVNIK

Dr. L. MERMOLJA

špecialist za ustne in zobne bolezni

ordinira v GORICI na Travniku 5/II.
od 9. do 12. in od 3. do 5.

Naša zavarovalnica proti požaru

„L'UNION„

Ravnik Avgust-Gorica

Via Barzellini šte. 2 I. nadstropje.



JAKOB ŠULIGOJ
URAR IN ZLATAR

GORICA - Via Carducci št. 19
(Gosposka ulica)

Zaloga najboljših švicarskih ur „UNION“ in „ALPINA“

Največja zaloga vseh drugih ur z jamstvom 2 leti časa po **najnižjih cenah.**

ZLATI JELEN
HOTEL in RESTAVRACIJA

shajališče deželanov s prenočiščem in najboljšo domačo kuhinjo. — Pristna briška in vipavska vina. Kraški teran. Solidna postrežba. Se toplo priporoča slavnemu občinstvu. **Alojzij Vida.**

ODLIKOVANA
TVRDKA

IVAN TEMIL

VIA CARDUCCI 6
GORICA

Nožarna  Nožarna

V zalogi se nahajajo brivne priprave znamke »GILLETTE«, rezila tudi brusim. — NOŽAR-NICA »SOLINGEN«. — V delavnici so nameščeni delavci specialisti za brusarska dela, kakor tudi za popravljanje vseh operacijskih predmetov itd. itd. — PRODAJA TUDI TOALETNE PREDMETE. — V zalogi se nahajajo najboljše pristne in garantirane bergamaške osle za brušenje kos. — Delavnica na električno gonilno silo z bogato zalogo predmetov: nožev, škarij, britev, brivnih nožev, najelegantnejših žepnih nožev, sploh vseh rezil. — BRUSI brivne in žepne nože, škarje, mesarske in knjigoveške nože, kakor tudi razne druge nože in rezila. POSEBNOST: žepne električne žarnice iz najboljših tovarn. ZA IZVRŠENA DELA JAMČII!

KMETOVALCI!

Dušik vam da rodovitnost in bogastvo.
Gojite svoje njive z

Amonijevim sulfonitratom,

domačim gnojilom, ki vsebuje veliko množino dušika (26%) deloma amonijakalnega (19.5%) deloma nitričnega (6.55%), je torej idealno gnojilo za vsako zemljo in za vse pridelke.

Za ŽITO vzamemo 1 do 3 q na ha. Trosimo ga pred setvijo in sicer mešanega s superfosfatom (5 do 6 q na 1 ha) in kjer je treba s kalijevo soljo; lahko pa tudi trosimo en del pred setvijo in drugi kot navrhno gnojilo proti koncu zime. :: ::

Za nabavo obrnite se na **Zadružno zvezo v Gorici**, ki prodaja gnojila trvdke

„MONTECATINI“

DELNIŠKA GLAVNICA 500,000.000 Lir.

MILANO (109) — Foro Bonaparte N. 35.

Uradi in agencije družbe „MONTECATINI“: Rim (pokrajinski urad) Alghero, Barletta, Bari, Brindisi, Cagliari, Catanzaro, Firenze, Foligno, Napoli, Padova, Palermo, Taranto, Torino. **Zastopniki** v mestih in večjih poljedelskih središčih.

GOSPODARSKI LIST

List izhaja enkrat na mesec —
Stane za celo leto 12 lir, za pol
leta 6 l., posamezna številka 1 liro.

Leto VI. Štev. 9
September 1927

:: Upravništvo in uredništvo ::
V GORICI CORSO VERDI ŠT. 37
:: Rokopisi se ne vračajo ::

D. Doktorič.

Delaj vztrajno!

Kamorkoli prideš danes, povsod slišiš le tožbe. V resnici položaj našega kmeta nikakor ni rožnat. Malo pridelaj, če te svoje skromne pridelke spraviš na trg, zanje malo dobiš, če pa za potrebo kaj kupiš, je vse še vedno neznansko drago. Naš list je že davno našo javnost opozoril, da nas čakajo težki časi. Naš kmet čuti hudo posledice revalutacije lire. Če ne kmetskim pridelkom so padle, naša živinoreja je v težki krizi. K vsemu temu je prišla še nenavadna suša, ki je uničila po Krasu in v Istri vse razen po množini zelo skromnega vinskega pridelka, po Brdih in v Vipavski dolini pa tudi naredila neprecenljivo škodo.

To so za naše kmete hudi udarci, ki jih ne smemo podcenjevati.

Dolgo mora čakati kmet na sadove svojega dela. Glavnica, ki jo on nalaga v kmetijo, nosi zelo revne obresti in šele po razmeroma dolgem roku. Vse drugače v normalni trgovini in v industrijskem obratu, kjer je dana možnost, da se glavica pogostoma obrne in zato nosi tudi mnogo večje obresti in dobičke. Zato si solidni trgovec ali obrtnik razmeroma naglo opomore od morebitnih zgub,

medtem ko se mora kmet zelo dolgo mučiti, predno se zacelijo rane zadane njegovemu gospodarstvu.

Toda eno veliko prednost ima kmetško gospodarstvo pred vsemi drugimi gospodarskimi oblikami: trdno je in vztrajno, kakor skala je sicer okorno a tudi težko premakljivo. Dočim drugi obrati v kratkem času lahko popolnoma propadejo, nudi kmetško gospodarstvo vedno — četudi borno — a vendar življenje. V tem vidimo pravilnost našega starega narodnega pregovora, ki pravi, da sega zemlja, to je kmetija do pekla.

Zato pa ne smemo izgubiti poguma, če nam trda prede, ampak zavihajmo rokave in delajmo še bolj vztrajno in zaupajmo v Boga, da bo vendar kedaj dal tudi našemu kmetu trpinu doživeti zopet boljših časov.

Še bolj napnimo vse svoje sile, da izboljšamo naše kmetije. Uporablajmo po naukih sodobnega kmetijstva v čim večji meri umetna gnojila, izbirajmo le najboljše semena, dvignimo živinorejo na čim višjo stopnjo, uspehi našega truda prav gotovo ne bodo izostali.



Živinoreja in živinozdravništvo

Pomanjkanje krme.

Proti koncu tega leta, gotovo pa proti koncu zime, bo zavladalo v mnogih delih dežele ogromno pomanjkanje krme. Mnogi živinorejci bodo prisiljeni prodati marsikatero glavo iz hleva. Mnogi sploh nimajo drugega izhoda, kot da živino prodajo ali pa krmo kupijo. Je pa še zelo mnogo živinorejcev, ki si lahko pomagajo iz lastne moči in predsvem tem so namenjeni naslednji stavki.

Predvsem je nujno potrebno štediti s krmo. V marsikaterem hlevu konča obilo krme pod jaslami in pod živalmi, nemarni živinorejec zgrebe to krmo med gnoj.

V premnogih hlevih stoje junci in voli, ki žrejo krmo a je ne plačajo ne z delom in ne z prirastkom na teži. Ker cene živini padajo, so te živali vedno manj vredne. Iz hleva z njimi!

Že samo s samim štedenjem krme bo pomagano marsikateremu živinorejcu. Mnogi pa še vedno lahko povečajo zalogo krme, vsi pa lahko sejejo krmske mešanice, ki bodo dale še pred zimo nekaj krme, precej pa tudi v zgodnji pomladi. Za setev svetujemo predvsem naslednje krmske mešanice:

1. Zimska rž ali zimski ječmen z zimsko grahorico. Žita vzamemo 5 do 7 kg na vsakih 1000 kvadratnih metrov ali 22 kg na eno njivo, grahorice pa 3 do 4 kg oziroma 12 kg na njivo. Ako posejemo to zmes dovolj zgodaj, dobimo eno košnjo še koncem novembra, drugo pa na pomlad.

2. Deteljo inkarnatko lahko mešamo z ječmenom ali ovsom. Na 1000 kvadratnih metrov sejemo 10 kg ječmena ali 15 kg ovsu in 2 kg detelje inkarnatke. Na eno njivo sejemo triinpolkrat toliko semena kot na 1000 štirjaških metrov.

Zgornji dve krmski mešanici še nisti pri nas mnogo razširjeni, bolj je razširjena setev *detelje inkarnatke* same, ki da

tudi obilo krme in to v času, ko druge ni. Mnogo detelje inkarnatke je bilo posejano letos, a še vedno premalo.

Letos bo prišel v čast tudi *frodelj* (posušene drvesne vejice) in mnogo skrbnih živinorejcev ga je napravilo precej.

Nujno potrebno je, da se uporabi letos za krmo tudi vsa slama, pa naj si bo žitna ali koruzna. Koruzna slama ni preveč slaba krma, posebno ne koruzni listi, ako so bili porezani predno so se popolnoma posušili. Pa tudi koruzno steblovje, pa lice lahko služi za krmo, samo je potrebno palice zrezati in namočiti jih v nekoliko slani vodi. Goved jih bo zelo rada uživala, posebno če bo poleg nekoliko otrobov (kot pri rezanici).

Skrben živinorejec bo napravil vse korake, da ohrani čez zimo v svojem hlevu čimveč glav živine, ker vsak pameten človek se mora zavedati, da bo cena živini še lahko padala do konca zime, potem pa se bo morala dvigniti posebno če bo tečaj lire tako stabilen kot je danes. Potrebno je premagati s korajžo sedanjo krizo.

Vnetje semenovoda.

Semenovod se vname najčešče pri košnji, redkeje pri volu in prašiču. Po odstranitvi modela zateče semenovod deloma radi motenj, nastopivših v krvnem obtoku, deloma radi razdraženosti. Pri navadnem poteku splahne po 6.—8. dnevi, če pa nastopi gnojenje, se zdravljenje zavleče na najmanj 2 tedna. Ves ta čas je rana odprta in se lahko zamaže ter okuži.

Vzroki: Eden najvažnejših vzrokov je nepravilno rezanje. Na preostali del semenovoda se tiščavke (precep) nepravilno namestijo ali pa se vrvico, s katero se ga preveže, na rani pusti, radi česar prerezani del odmre; rano se predolgo razkužuje s premočnimi razkuževalnimi sredstvi in se jo s tem po nepotrebem

draži; način rezanja je presurov; prema-
la rana se prehitro zaceli, radi česar se
tam nahajajoče nepotrebne snovi ne mo-
rejo odtekat. V nekaterih slučajih pa se
pojavi vnetje, ne da bi bilo mogoče do-
ločiti pravega vzroka.

Znaki: Vneti semenovod po 6—8 dne-
vih ne splahne, na velikosti še celo pri-
dobi. Postane zelo občutljiv. Hoja je
radi tega otežkočena, dostikrat žival še-
pa. — Včasih semenovod zateče, da se-
ga do trebušnega отвora in celo v no-
tranjost trebuha; debel je kot močna ro-
ka in je okroglast. Prepreden je s cev-
kami — pijavkami — iz katerih se izce-
ja gnoj, ki kaplja nato iz nezaraščene

rane, povzročene še pri rezanju ter ma-
že notranji strani nog in rep.

Druga oblika vnetja semenovoda so
tzw. šampinjoni; to so gobam podobni
izrastki, ki se pojavijo po rezanju na ra-
ni. Če šampinjonov ne zdravimo pravo-
časno in pravilno, se spremene sčasoma
v pijavke.

Zdravljenje: Vneti semenovod maže-
mo — če vnetje traja šele malo časa —
z živosrebrno mažo in devamo nanj to-
ple obkladke kuhovine zobnika in sle-
zenovca. Če se pa vnetje v kratkem ča-
su ne zgubi, tedaj je možnost ozdravlje-
nja samo še ena — operacija, ki jo pa
mora izvršiti le živinozdravnik.

Dr. Ravnik, živinozdravnik.

Mlekarstvo

Anton Pevc:

Vzgoja molzne živine.

Mlečnost krav je v veliki meri odvisna
od časa kdaj se krava oplodi, od časa
kdaj so bile kot teličke skotene, od ne-
govanja in utrjevanja v prvi mladosti,
od vzreje na mlečnost ali le na meso in
od naravnih krajevnih prilik (planine)
odnosno od njih nadomeščanja potom
razuma živinorejca. Vse to so činitelji,
ki se pri nas le prav malo ali nič ne upo-
števajo ali deloma sploh ne priznavajo.

Nam je najbolj znana dobra mlečnost
krav v Švici, na Algajskem, na Voral-
berškem in n. pr. tudi v Bohinju, vsi
kraji s planinami in z bolj ali manj sta-
rim sirarstvom. Zbog sirarskih prilik je
povsod tod običajna telitev krav v zgod-
njih mesecih zime, da je v februarju ali
v marcu že dovolj mleka za pričetek
obrata v sirarni in da so do maja za ple-
me ohranjena teleta že dovolj odrasla
za odgon v nižje planine. Ta okoliščina
ustvarja dobro mlečnost; resničnost je
potrjena v teoriji in v praksi pri vseh
mlečnostno odličnih pasmah tudi v ni-
žavskih pokrajinah n. pr. Angleške, Dan-
ske, Holandske, Francije itd. in sicer kot

ustvarjajoča živali z dolgo molzno dobo
in kratko jalovostjo. Za mlekarstvo je
v toliko nerodna, ker zahteva na jesen
prekinitev obratovanja, ki n. pr. pri za-
laganju mest z mlekom sploh ni mogoče;
zato v izven strogo planinskih krajih ži-
vinorejci pustijo teletiti le 1. in 2. ali tu-
di še 3. v mesecih november do januar,
nato pa v vsakem letnem času, smatra-
joč, da se je žival v 3 molznih dobah za
trajno naučila dolgo molzti.

Na Angleškem je prastar običaj, da
se puščajo za pleme le teleta skotena za-
četkom zime (november do januar). Spo-
mladi ali poleti rojene telice ni nikdar
puščati za pleme, marveč vedno spitati
za zakol: bodo ali slabe mlekariče
s kratkodobno molznostjo, ali slabe
izkoriščevalke krme, ker si
zbog poleti močno se menjajoče sestave
mleka (nele kemijske, marveč prevsem
bakteriološke vsled pogoste driske pri
kravah) prav lahko pokvarijo prebavila
za vse življenje, ali pa o mehkužene;
tele se mora v najprvi mladosti priva-
diti mrazom zime, za vsak morebitni
prehlad najde tedaj zdravilo v mleku od
matere, in nato ko je že večje, takorekoč
odraslo plenicom, pa privaditi se na paši

vročini dneva in do pozno v jeseni hladom noči. Tudi težka angleška pitovna živina (shorthornska, anguska) se za pleme vzgaja po tem načelu, čigar velepomembnost je dandanes priznana od vseh boljših živinorejcev sveta. Gospodarsko malovrednih živalih bolj zaostalih krajih smemo mirno trditi, da imajo iz mladosti pokvarjene želodce in pa mehkužnost iz zanikernih hlevov.

Vzreja na mlečnost ali na meso je točka, o kateri se še danes znanost in praksa prepirata. Stojita si nasproti ti dve trditvi: 1. Ženska žival se mora najprvo telesno dovolj razviti, kar je primer z doseženo starostjo približno 2 let in šele nato ubrejiti; zastopniki te struje se sklicujejo na mlečnost in postavnost živine v Švici, kjer je v navadi pozen pripust k plemenitvi. 2. Ženska žival mora biti zgodaj oplemenjena in dobiti prvo tele v približni starosti 2 let, drugače bo veliko krme trnila za vzdrževanje života (vzreja na meso) in manj za mleko, to je bo rada slaba molznica; zastopniki te struje kažejo na postavnost (600—800 kg težke krave) in na najodličnejšo mlečnost (nadkriljuje povprečno za 50% švicarsko) holandske živine, pri kateri je splošen običaj, da skoti telica prvo tele predno je dve leti stara. — V Nemčiji in v državah, ki so kmetijsko-strokovno pod njenim vplivom, posega zakon v starost telic za pripust k plemenu, ki je v Italiji določena na 20 mesecev; v Angliji, Franciji, Holandski ter v Skandinavskih državah se živinorejski zakoni v dvomljiva rejska vprašanja ne spuščajo, marveč omejujejo ali le na zatiranje živinskih bolezni ali še na vspodbujanje k rejskemu napredku s prirejanjem ogledov in razstav živine ter z nagraditvami najboljših živali odnosno na denarno podpiranje živinorejskih organizacij, ki zasledujejo podobni smoter. Živinorejec mora poznati obedve zgornji trditvi odnosno tozadevne navade švicarskih in holandskih kmetov ter zakon svoje države; zakon moram izpolnjevati, čeprav me ovira v izpolnjevanju mojih rejskih ciljev, pač pa moram praktični način vzreje prilago-

diti tako, da kljub izpolnjevanju zakona slednjih povsem ne zgrešim in da me zakon gospodarsko obteži kvečjem le z izgubo časa.

Pozen pripust k plemenu in s tem zakon zasleduje smoter doseči bolj postavno, težjo živino. Gospodarstvo pa stavlja živinorejca pred vprašanje: ali je v naravnih prilikah kraja dovolj krme za postavnost in mlečnost, ali le za postavnost brez mlečnosti, ali le za mlečnost brez postavnosti, ali tržne in splošno gospodarske prilike dopuščajo dokup krme za proizvajanje morebiti manjkajoče postavnosti (mesa) ali morebiti manjkajoče mlečnosti? V planinskih prilikah scodloča tudi način izrabe planin in njih zložnost (strme in ostre ali mehke in ravne); težke krave so nemogoče na strmih in ostrih planinah, ker ne bi našle dovolj krme za vzdrževanje života, nikar še za mlečnost; lahko pa tu uspevajo prvoletna teleta in tudi še drugoletne telice od težkih krav, krave pušča je doma, kakor je to običaj pri dolinskem (ementalskem) sirarstvu Švice. Živinorejci vsakega živinorejskega okoliša se morajo zato predvsem odločiti za velikost živine, ki je v njihovih krajevnih in gospodarskih prilikah usposobljena nuditi največ dobička in s tem možnost obstanka na domači grudi; zavedajoč se, da je krma gonilna sila življenja in da predstavlja krma gotov denar (izdatek), ter da si za veliko denarja lahko nabaviš veliko, razkošno urejeno palačo, za mal denar pa le majhno bajto, ki si jo vendar lahko srčkano urediš in v njej z vso zadovoljnostjo gospodariš. Angleži gojijo po vseh pravilih moderne reje (z rodovniki itd.) n. pr. 800—900 kg težke shorthornske, danes tudi na odlično mlečnost se odbirajoče krave in 300 do 400 kg težke, odlično mlečne Kerry in Dexter-krave; vsak naj si odbere ono, kar odgovarja njegovim razmeram.

Kjer zakon predvideva pozen pripust telice k plemenu, krajevne prilike pa manjšo ali srednjo živino, je teličke od vse mladosti zelo zmerno krmiti. Pustim jih prve 3 do 5 dni sesati pri kravi, nato pa napajam s 5 do 7 l mleka na dan skoz

4 do 6 tednov, nakar preidem ali na posneto mleko ali na sirotko ali na čaj od sena (voda od kuhanja sena), vkuhaje obenem lanenih tropin, ovsenega in ječmenovega zdroba ali moke, izpočetka manj in z napredujočo starostjo več tako, da jih v 4. ali 5. mesecu odstavim na zeleno krmo spomladi ali na obilo korenstva pozimi, ne da bi bile preveč pri mesu in ne čez mero zrasla; z več kot 3 do 5-dnevnim sesanjenm se pri manjši in srednji živihni pokvari po eni plati mlečnost krave, tudi če za teletom pozmolzeč (krava tebi zadrži mleko, zadržavanje mleka po kravi pa je istovetno s vsihanjem mleko proizvajajočih žlez v vimenu) in po drugi plati se tele razvadi, pri odstavljanju nato trmasto stavka z lakoto, si pri tem kaj rado pokvari želodec in mlečnost (če je telička) za vse življenje. V drugem polletju in v tretjem polletju bom pri plemenskih teličkah skrbel, da se ne na paši in ne v hlevu nikdar do sitega ne nažrejo tako, da ostanejo do pripusta k plemenu čim bolj zaostale v razvoju, zbog tega tudi spolno mrtve in tako usposobljene sprejeti takoj pleme in zapopasti mlečnost; pri normalnem razvoju živali se telice zbog poznega pripusta nerade oplemenijo (z okrog enega leta starosti vzbujeni spolni nagon nekako omrtvi v neplodnost) in kaj rade »zdivjajo na meso« — postanejo nekakšni voli. Osnovno pravilo vzreje na mlečnost je namreč, da naj telica šele v dobi prve brejosti zaključi svojo rast ter z obilno hrano v tem času, potrebno ji za razvoj lastnega telesa in za razvoj zarodka v telesu, izuri v požrešno žival; zavedati se je, da je požrešnost ne le pri prašičih, marveč tudi pri govedu znak hasnovitosti in pri kravah znak dobre mlečnosti — izbirčna žival je malo kdaj kaj prida; nadalje pa se telici na ta način d o p o v e, da jo krmim le zaradi njenega materinstva, ki se spaja z mlečnostjo.

Končno je po prvi otelitvi pri poznem pripustu neobhodno potrebno, da mlada krava položi mlečnostni izpit: molzem jo prve mesece bolj pogosto, ma-

gari v enakomernih presledkih po 4 do 5krat na dan in krmim pičlo s krmo, posebno o slabih časih, pri tem pa opazujem, kako se zadrži napram svojemu mesu in napram svoji množini mleka; ako pade zbog pičle krme množina mleka skoraj na ničlo, predno prične hujšati, je to znak, da je »zdivjala na meso« ali »da zna le pri gobcu molzti« in boš storil najboljše, če jo takoj spitaš za mesarja; ako pa krava zbog pičle krme prične hujšati, množina mleka pa šele upadati, ko jo je že sama kost in koža, in aš pred seboj dobro mlekarico. Pri mnogih govejih rodovinah na Holandskem je mlečnost tako razvita, da je prisiljen živinorejec kravo prve mesece po otelitvi krmiti s krepilno krmo, ako neče, da mu pogine; vse ji gre tedaj na mleko tako, da povsem pozabi na vzdrževanje svojega telesa.

Naša mlada živina.

Marsikateri živinorejec je vsled pomanjkanja denarja zapeljan prodati iz hleva ne samo ona teleta, ki res niso za gojenje, temveč sploh vsako tele. Z žalostjo moramo ugotoviti, da se puščajo doma le redka teleta.

Kam plovemo s takim ravnanjem? Očitno navzdol, ker živinoreja mora imeti naravni podmladek, drugače živinoreja propade. Pogreški, ki jih danes delamo, se bodo bridko maščevali na celotnem gospodarstvu. Zato pa premislite živinorejci, kaj delate in ne danes izropati svojega gospodarstva, predvsem živinoreje. Prodajanje telet ima isti učinek, kot zadolževanje.

Prašič v odstotkih.

Teža slanine in gnjati znaša pri prašiču 79% skupne teže; glava, jezik in nosge 4.50%; pljuča, srce, jetra in ledvice 2.50%; ostalih 14% se razdeli na kri 3.50%, čreva z vsebino 6%, ščetine in parklji 0.65% itd.

Vinogradništvo in kletarstvo

Trgatev.

Prihajajo glasovi, da bo v naši deželi letos tako dobra kapljica, kot je ni bilo že več let. Izdatno — celo še preveč — solnce je spravilo v jagode obilo sladkorja. Potrebno je le, da tudi vinogradnik napravi vse, da bo kapljica v resnici dobra in stanovitna, ker taka bo gotovo dobila dobrega kupca. Predvsem si moramo zapomniti sledeče:

Kdaj tržemo?

V mnogih delih naše pokrajine tržejo mnogo prezgodaj. Ko v Dornbergu tržejo imajo ponekod že skoraj čisto vino. Ker puste Dornberžani svoje grozdje dolgo na trtah, imajo tudi priznано dobro kapljico.

Trgati moramo torej čimpoznejše. Letos določajo čas trgatve podeštati — občinski načelniki, ko so se posvetovali z brihtnejšimi vinogradniki. V splošnem pa moramo trgati grozdje ko je zrelo.

Dozorelo grozdje spoznamo najlažje s pomočjo moštne tehtnice, ki nam pokaže koliko sladkorja je v moštu. Če bomo namreč skozi dobo par tednov potrgali nekoliko grozdov ter iztisnili mošt in merili sladkor v moštu, bomo videli, da raste odstotek sladkorja do gotove višine, potem pa obstoji. Ko se odstotek sladkorja ne viša več in kažejo tudi zunanji znaki trte — porumeneli listi — da je grozdje dozorelo, tedaj je nastopil čas trgatve. Ako bi pustili grozdje več časa na trti, ne bi imeli od tega nobene koristi, ker bi začelo grozdje veneti in bi izgubili več na količini, kot pa pridobili na kakovosti.

Kako naj tržemo?

Redki so pri nas specializirani vinogradi, kjer bi bila v celém vinogradu samo ena vrsta trte. Navadno je pomešan jih več vrst, katerih grozdje ne dozori vse v istem času. Zato pa bi morali vinogradniki potrgati najprej grozdje ene vrste oziroma onih vrst, ki istočasno do-

zore. Še ne prav zrelo grozdje bi morali še pustiti na trti. Je sicer res, da to ni vedno lahko mogoče, ker se moramo bati tatvine, vendar bi bila tudi ta izdatno omejena, če bi širom cele pokrajine istočasno trgali.

Vsako leto se sliši, da je temu in onemu vino porjavelo. Kje tiči vzrok? Navadno v nepravilni trgatvi!

Mnogo se je že pisalo in govorilo, da je potrebno odbirati zdravo grozdje od gnilega. Mnogo vinogradnikov je v tem oziru zelo vestnih, zelo mnogo pa jih je tudi površnih, ki morajo zato pozneje okoli letati in praševati za nasvete. Torej ločimo gnilo grozdje od zdravega. Iz gnilega in ne prav dozorelega grozdja lahko napravimo pijačo za domačo družino ali pa jesih. Na srečo je letos malo gnilega grozdja.

Mastenje grozdja.

Še marsikje mastijo grozdje z nogami. Kdor tako masti, trpi, vkusna pa taka mastitev ni. Zakaj pa imamo grozdne mline, ki nam hitreje in temeljitejše zmaže vse jagode kot delo človeških nog. Grozdnih mlinov je že precej v naši deželi, a vedno še premalo. Vinogradniki, združite se in nabavite si skupno potrebno grozdni mlin.

Izgleda, da se letos zanimajo Dunajčani za naša vina. Ali niste prepričani, da bo Dunajčan utekel iz kleti, če bo videl, da kdo masti z nogami. Takega mošta še pokusil ne bo. Zavedajmo se, da je naš vinogradnik najboljši stal takrat, ko so Dunajčani pokupili in odpeljali naš mošt.

Žveplanje mošta.

V zadnjih letih se upeljuje tudi v naše kleti žveplanje mošta. Žveplanje je posebno potrebno v deževnih letih, ko je obilo gnilega grozdja. Letos ni mnogo gnilega grozdja, zato pa žveplanje mošta ni ravno splošno nujno potrebno, a vendar ga svetujemo vsem. Tako bomo do-

bili stanovitnejše vino, ki ne bo spremeni-
njalo svoje barve na zraku.

Za žveplanje mošta svetujemo pred-
vsem kalijev metabisulfit, in sicer 10 g
metabisulfita na vsaki q grozdja.

Najboljše dodamo metabisulfit groz-
dju, to je pred mastenjem.

Žveplanje mošta ima namen uničiti
škodljive glivice, ki bi mogle kvariti vino.
Seveda ima tak mošt potem nekoliko
duha po žveplu, vsled česar moramo žve-
pleni duh spraviti iz mošta. Zažveplan
mošt tudi težko vre in tudi vsled tega
moramo odstraniti žvepleni duh iz njega.
To napravimo s prezračenjem mošta.

Če imamo mošt zbran v bednju ali v
sodu, ga prezračimo najboljše, če pustimo
teči mošt skozi pipo na podstavljeno re-
šeto ali pa skozi široko cedilo. Tako pri-
de mošt v dotiko z zrakom in žvepleni
duh se izgubi.

Zažveplan mošt moramo prezračiti ta-
koj drugi dan, ko smo ga zažveplali. Na-
vadno enkratno prezračenje ne zado-
stuje, bolj gotovo je dvakratno, ne škodi
pa tudi trikratno.

S čim tržemo?

Za trgatev rabijo pri nas navadno
krivce (fovče), ponekod predvsem žen-
ske, tudi nože. Če se ta rezila dobro na-
brušena, že še gre, če pa so topa, potem
se pri rezanju peclja odtrga marsikatera
jagoda, ki je navadno zgubljena za vino-
gradnika ali pa se izgubi zelo mnogo časa
s pobiranjem jagod.

Boljše bi bilo, če bi rabili za trganje
posebne škarje, ki prerežejo pecelj brez
streslajev.

Kuhanje mošta

Mošt kuhajo na tropinah in brez tropin.
Vse črno vino se kuha na tropinah,
belo pa kuhajo Brici in nekateri Vipavci
brez tropin.

Pri kuhanju črnega mošta moramo pa-
ziti na to, da so tropine vedno v moštu,
ker le tako bodo dale od sebe vso črno
barvo, ki jo črno vino zahteva.

Kuhanje belega vina na tropinah pa ni
pravilno. Ponekod v Vipavski dolini se
bo sicer kuhanje belega vina na tropinah

še dolgo obdržalo, ker imajo nekateri vi-
nogradniki stalne odjemalce, ki hočejo
belo vino zelo rumene barve in ki mora
biti trdo (vsebovati več čreslovine).

Trdo kuhano belo vino pa na noben
način ni za širši trg, še manj pa za izvoz.
Zato so Dunajčani pred vojno kupovali
v Vipavski dolini mošt in ne vina.

Sicer je res, da pridobi trdo kuhano
vino mnogo na stanovitnosti, zato pa
izgubi na okusu — aromi.

Brez tropin kuhamo belo vino navad-
no v sodih. Sodov ne smemo nikdar na-
polniti z moštom do vrha. Če začne kipeti
mošt v polnem sodu, tedaj začne blju-
vati, pri čemur gre iz soda res precej ne-
potrebni snovi a tudi mnogo vrelnih
glivic, ki so za vrenje mošta nujno po-
trebne. Vsled bluvanja postane sod okoli
vehe tudi moker in tam se vedno razvi-
jejo kislne bakterije, ki vinu vedno ško-
dijo.

Zato pa je najboljše ne napolniti soda
z moštom do vrha.

Znano je, da mošt ne vre, če je vreme
premrzlo. Najprimernejša toplota za
vrenje je v kleti z 15 do 18 stopinj Cel-
zija. Če kletar oskrbi zgornjo toploto, se
bo mošt kmalu spremenil v dobro vino.

Ni potrebno opozarjati posebej, da ne
smemo puščati otrok v klet, kjer mošt
vre, ker se bi otroci lahko zastrupili. Tudi
odrastlim škoduje ogljikova kislina, ki
nastaja pri razkrojevanju sladkorja v
alkohol in ogljikovo kislino.

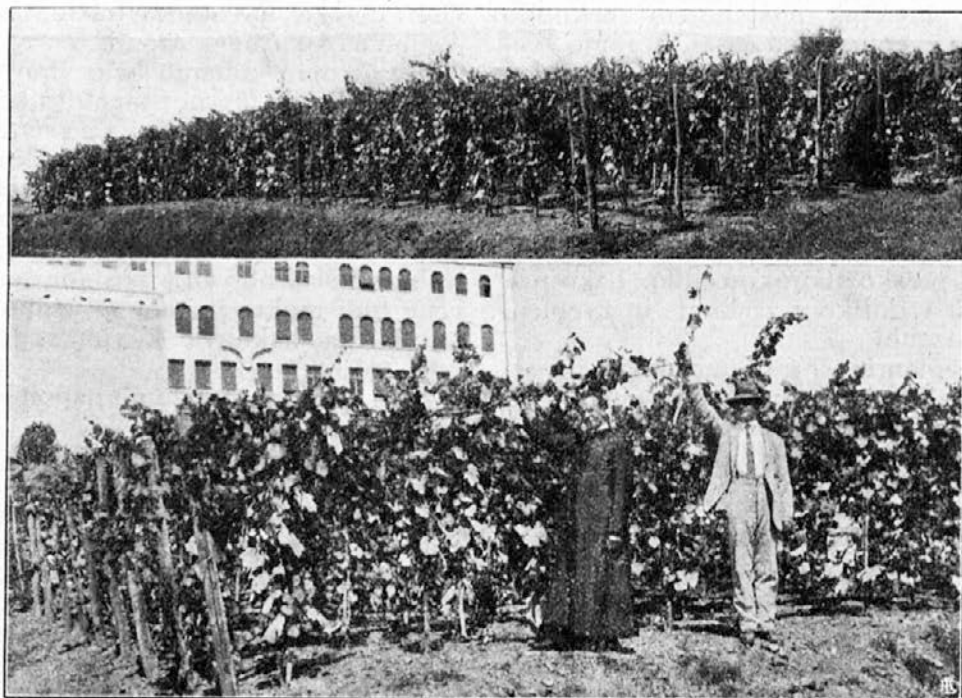
Izreden uspeh zelenega cepljenja.

Na Goriškem, posebno pa v Brdih,
nastavljajo nove vinograde večinoma z
zasanjenjem divjih bilf ali kolči, katere
drugo leto že na stalnem mestu cepijo v
zeleno. Sposobnost naših vinogradnikov
je v tem oziru zelo velika in če vreme ko-
ličkaj odgovarja, doseže marsikateri vi-
nogradnik zelo visok odstotek primlje-
nih cepičev.

Prav redki pa so taki uspehi, kot je
naslednji, o katerem hočemo govoriti.
Tak uspeh je gotovo izjemna, ker o takih
uspehih se je govorilo dosedaj lahko sa-
mo pri cepljenju v »speče oko«, ceplje-

nje, ki se izvrši v mesecih avgust = september = oktober, to je pol leta prej, kot začnejo cepiči poganjati. Naš slučaj pa se tiče bilf, ki so bile vsajene lansko leto in cepljene v letošnjem maju. Uspeh smo občudovali v nedeljo, dne 21. avgusta, ko je bila posneta tudi priložena slika.

bil dosežen tolik uspeh, če ne bi vlč. g. prof. Toroš osebno in vsaki dan pazil nad razvojem. On je zamoril vse divje poganjke, dnevno privezoval poganjke iz cepičev in tudi drugače pustil izvršiti vsa ona opravila, ki jih zahteva pred kratkim cepljen vinograd. Uspeh vsega tega truda se danes vidi, ko so skoraj



Vinograd se nahaja v Gorici, in sicer na knezonadškofijskem posestvu v via Dreossi. Zemlja za vinograd je bila rigolana približno poldrug meter globoko in to v zimi 1925=1926. Spomladi 1926 je bilo zasajenih 360 bilf vrste Rupestris du Lot — dobljenih iz deženih razsadnikov v Gorici. Ozelenele niso samo tri bilfe, katere se je nadomestilo. Drugo leto, to je v maju 1927, so bile bilfe cepljene v zeleno. Cepljena vrsta je bila ribola, cepljenje pa je izvršil strokovnjak na tem polju, Keber Valentin iz Vipolž, ki za služi, da ga posebej omenimo. Odstotek prijemkov je bil višji od 99%, ker se od vseh 360 cepičev samo par ni prijelo.

Suho vreme je letos pospeševalo to vrsto cepljenja, a umljivo je, da ne bi

vsi cepiči enako razviti, žlahtni poganjki pa presegajo dolžino 5 metrov. Celoten nasad nudi enotno sliko in ni praznih mest, kot se jih opaža žalibog drugod.

Proti peronospori so bili cepiči poškropljeni 17krat, in sicer pri začetku dvakrat na teden z —.75% raztopino modre galice, pozneje vsaki teden enkrat z 1% raztopino, končno pa z 1½ in 2% raztopino. Peronospora ni povzročila prav nobene škode, vse trte so ostale popolnoma zdrave.

Hoteli smo iztakniti zgornji lepi uspeh, ki dokazuje, da se tudi s cepljenjem v zeleno in ne samo s cepljenjem v speče oko kmalu napravi vinograd. Seveda je potrebno mnogo brige in dela, mnogo potrpežljivosti in truda ter nadzora. Za-

sluga vlč. g. prof. dr. Toroša Mihaela je, da je zrastle tekom tako kratkega časa lep vinograd na tleh, ki so bila od vojne razrita in razstreljena, preprežena s strelskimi jarki in žičnimi ovirami. G.

upravitelj Toroš je prebil v vinogradu celo poletje in veselil se razvoju svojih trt. Častitamo mu in stavimo ga v zgled našim čitateljem.

P. Vallig.

Sadjarstvo

Poučni izlet goriških kmetovalcev v Massolombardo.

Že tretje leto je povabil Urad za kmetijski potovalni pouk v Gorici goriške kmetovalce na poučen izlet v Romagno, kjer se nahajajo slavni nasadi sadnega drevja. Povabilu se je odzvalo 40 kmetovalcev, od katerih 4 iz tržaške province. Izleta se je udeležil tudi g. dr. Tonizzo, ravnatelj Urada za kmetijski potovalni pouk v Gorici, izletnike pa je vodil g. dr. Vallig, voditelj Oddelka za sadjarstvo in vinogradništvo.

Izletniki so se odpeljali iz Gorice v četrtek, dne 8. septembra in sicer v posebnem vagonu. Isti dan so prispeli v Ferraro, kjer so prenočili. V Mestre se je priključilo goriškim udeležencem 18 izletnikov iz province Udine pod vodstvom dr. Marchettano ter 25 kmetovalcev iz Treviza pod vodstvom tamkajšnjega ravnatelja Urada za kmetijski potovalni pouk, prof. Jelmoni. V celoti je bilo 86 izletnikov.

Udeleženci so prispeli v Massolombardo v petek zjutraj (9. 9.) in najprej obiskali sadno razstavo, popoldne pa si ogledali dolinske sadovnjake massolombardskega sadnega središča. Izletniki so obiskali z velikim zanimanjem nasade na posestvih g. kom. Borgnino in kom. Bonvicini. Izletniki so se zelo zanimali tudi za velika skladišča in naprave za odbiranje in odpošiljanje sadja, last g. Borgnino, vse zgrajeno po najmodernejših predpisih in ki je dosedaj stalo nad 4 milijone lir. Čudili so se izletniki napravam g. Bonvicinija, ki so dovršene in kjer se sadje ne samo odbira in sortira temveč tudi shranjuje v hladilniku, tako,

da ostane popolnoma sveže. Celi vagoni shladenega sadja potujejo potem na oddaljene trge, kot na Angleško ali v Skandinavijo. Posebno so se izletniki čudili pri Bonviciniju dvem odbiralnim strojem, ki sama sadje sortirata.

Drugi dan je bil določen za obisk sadovnjakov v brdnatih legah. Lahko trdimo, da je drugi dan še bolj zadivil udeležence nego prvi, kar je predvsem za sluga g. prof. Vivarellija, ravnatelja srednje kmetijske šole v Imoli. On je organiziral obisk nasadov grofov Pasolini, kjer so izletniki dobili izborna okrepčila, nadalje obisk obrata grofa Tozzoni in obrata dr. Mambrinija, oba iz Imole. Tu so udeleženci videli, kaj se doseže v razmerah, ki zelo sličijo našim v Vipavski dolini in v Brdih. Potrebna je le dobra volja in vstrajnost. Na to se pa še povrnemo.

Izlet je bil zaključen popoldne z ogledom velikih del »Calanchi« v Ponticelli, kjer se spreminjajo pod vodstvom vit. Sassnerodovitna, strma in gola brda v rodovitne nasade. Temu delu so se čudili tudi naši udeleženci, kljub temu, da so navajeni rigolanju in zboljševanju zemlje v domačem kraju.

Izletniki so se vračali domov polni navdušenja in dobre volje, ker so se pričali še enkrat, da se sadjarstvo na Goriškem more in mora razviti.

P. Vallig.

Novi nasadi.

Sadjarstvo zavzema v naši deželi vedno večjo važnost. Kmetovalci so uvideli, da se za sadje izkupi lep denar. Zato pa je v naši deželi mnogo novih nasadov,

posebno pa v Vipavski dolini in v Brdih, pa tudi drugod.

Zasajenje mladega drevesa je zelo važno opravilo. Mnogokrat zavisi od tega uspeh ali neuspeh. Zato pa ne sme biti zasajenje površno temveč dobro premišljeno.

Premisliti moramo predvsem kam bomo zasadili, kaj, kako in kdaj bomo sadili.

Kam? Širom naše dežele je mnogo neizrabljenih mest, ki danes ne dajejo prav nobenega dohodka. Taka mesta je potrebno izrabiti. Ob poteh, ob hišah in drugi gospodarskih poslopih bi sadna drevesa služila v senco, v kras in v korist. Ne smemo pa saditi mladega drevesa na istem mestu, kjer je raslo prej kakšno drugo drevo, ker je zemlja tam okoli izrabljena in trudna.

Kaj bomo zasadili? V splošnem ni vsak kraj za vsako drevo, priroda sama je postegnila gotove meje. Smokve ne bo šel nihče saditi na šentviškogorsko planoto. Sadimo vrste dreves, ki v kraju uspevajo. Igračkanje v sadjarstvu je sicer zanimivo opravilo a ne prinaša nobenega haska, temveč le gospodarsko škodo.

Kaj naj sadimo? Pri črešnjah, hruškah in jabolkah imamo veliko izbero. Naše Gore bi morale skrbeti, da pridejo do boljše vrste črešenj, predvsem pa bi morale rediti dobrih vrst jabolk in hrušk. V pozni jeseni gredo goriški trgovci s sadjem nakladati jabolka v Pijemont, od koder jih pošiljajo v Nemčijo. Ali ni pri nas primernih tal za dobra jabolka?

V tem oziru bi lahko še mnogo pisali, omenimo samo še eno malenkost. Pri nas je mnogo potokov, kjer raste jelša. Ali ne bi mesto jelše lahko rastle tudi lešniki in to dobra vrsta lešnikov. Iz naše države se izvažajo za težke milijone lešnikov, zakaj ne bi tudi naši kraji kaj prispevali.

In murve? Kjer se goji sviloprejka, bi murva lahko rastle ob vseh poljskih poteh.

Kaj bomo sadili? Ni težak odgovor! Izbera je velika, le dobra volja je potrebna.

Kako in kdaj bomo sadili?

Premnogokrat se ravno v tem oziru dela mnogo pogreškov. Naši kmetovalci sade sadno drevje na hitro roko. Navadno ne sade ne o pravem času, temveč šele pozno spomladi, ko je dovolj in preveč drugega dela. Zato izpade tudi saditev zelo površna.

Če hočemo drevesca pravilno zasaditi, moramo že v jeseni napraviti jamo, kjer naj novo drevesce raste. Jama naj bo dovolj velika in globoka. Navadno zadostuje 50 do 70 cm globoka jama, preširoka pa jama ni nikdar, četudi bi bila poldruhi meter široka. Skrbeti pa moramo tudi za to, da je okolica jame kolikor mogoče rahla in da ne zadene mlada koreninica na trda skalovita tla, katerih ne more prodreti. Tako okolico je potrebno razstreliti. Čimveč ugodnih predpogojev za razvoj bo drevesce dobilo, tem lepše se bo razvilo.

Mladih drevesc ne smemo zasajati pregesto. Drevo zahteva zrak tako kot vsako drugo živo bitje, in neuspehom pri našem sadjarstvu je mnogokrat kriva velika gostost sadnega drevja.

Sadna drevesca lahko sadimo v pozni jeseni, ko so že izgubila vse liste, tako zaključila letni razvoj ter nastopila zimski počitek, ali pa v zgodnji pomladi, oziroma proti koncu zime, predno so postala drevesca sočna. Poznejše sajenje ima le redkokdaj uspeh, če ga pa ima, je bolj slučaj.

Dela na polju končujejo ali so že končala, mislimo na nove nasade sadnega drevja.

Zelena in rumena jabolka.

Jabolk imamo različnik barv, kot zelena, rumena, rdeča itd.

Dolgotrajni poizkusi so dokazali, da vsebujejo različne vrste jabolk redilne snovi v različnem razmerju. Tako vsebujejo zelena in rdeča jabolka več železa nego rumena. Fosforne kisline v mesu imajo pa največ rumena in rdeča jabolka več nego zelena. Zelena jabolka imajo fosfor predvsem v lubu.

Poljedelstvo in vrtnarstvo

Pšenica in suša.

Predvsem za Kras in Istro je bilo letošnje leto hude preizkušnje. Iz te preizkušnje se pa moramo nekaj naučiti, in sicer:

Kras in Istra sta podvržena suši mnogo bolj, kot drugi deli naše dežele, kar je posledica predvsem sestavine ondotnih tal. Suša ni Vipavski dolini niti od daleč toliko škodila kot Krasu ali Istri, kljub temu, da ni bilo v Vipavski dolini prav nič več dežja kot na Krasu. Ker pa so tla v Vipavski dolini bolj zemljana in tudi ilovnata, je zrastle še nekoliko koruze, dočim je na Krasu in v Istri sploh ni.

Zato pa svetujemo našim Kraševcem in Istranom (isto velja tudi za gotove dežele Notranjske), da posvetijo žitorejci več pažnje kot koruzi, to se pravi: Kraševci in Istrani naj sejejo predvsem žito (pšenico), ki zapuši njivo že prej, kot ga bi mogla suša uničiti. Po žitu še vedno lahko sejemo činkvantin, ki se navadno proti suši izdatno upira, kar je pokazalo ravno letošnje leto.

Najprimernejša vrsta žlahtnih pšenice je za te kraje »Ardito«, ki je tudi letos dozorel pred nastopom suše.

Sejanje pšenice.

Zadnja leta, posebno zadnji dve leti, ki sti izpolnjeni s tako imenovano »žitno bitko«, se je pri nas razširilo gojenje pšenice. Marsikdo danes seje pšenico, ki je prej ni sejal.

Namen »bitke za žito« in njenih voditeljev pa ni, da se bi gojenje pšenice razširilo na škodo drugih kultur, recimo koruze. Namen »bitke za žito« je predvsem izboljšanje pridelovanja pšenice. V tem oziru se pa pri nas še ogromno greši.

Priznati moramo, da se sedaj rabi mnogo več izbranih semen, kot se jih je prej. Priznati je tudi potrebno, da se zemlja boljše obdeluje in izdatnejše gno-

ji, kot v prejšnjih letih. Žalibog se pa še vedno dogaja, da nekateri sejejo pšenico komaj decembra in tudi še v januarju ter pripisujejo slabo žetev vrsti pšenice in nepripravni legi za pšenico in ne svoji malomarnosti.

Pšenico moramo sejati v jeseni in v naših krajih bi morala biti vsa posejana v mesecu oktobru, najpozneje pa začetkom meseca novembra.

Koruzi je dozorela in takoj ko koruzo spravimo z njive, naj gre plug in sejalec v njivo.

Kako shranimo semenski krompir?

Za semenski krompir je najboljša, da ga preberemo takoj ko smo ga vzeli iz zemlje in odstranimo vse one gomolje, ki ne odgovarjajo semenskemu krompirju. Nato moramo shraniti krompir na zračnem in suhem prostoru. Svetloba mu nič ne škoduje, četudi bi krompir na svetlem prostoru pozelenel. Semenskega krompirja ne smemo hraniti na kupu, boljše je, da ga razgrnemo v tanki plasti, najboljše pa, če je sploh vsak gomolj za sebe.

Umljivo je, da ni pozeleneli krompir dober ne za človeško in tudi ne za živalsko hrano, ker vsebuje tak krompir mnogo strupa (solanin), ki v majhni količini sicer ne škodi, pač pa, če se ga zavžije v večji meri.

Seveda ne sme semenski krompir zmrzniti.

Krompir za hrano lahko hranimo na kupu, a vedno le na suhem prostoru.

Uvoz vina v Anglijo.

Anglija je uvozila v prvih 6 mesecih tekočega leta za 3.7 milj. šterlin vina (okoli 350 milijonov lir), za 350.000 šterlin več kot v istem času lanskega leta. Uvoženo je bilo iz

Italije	za	91.000 šterlin
Francije	za	1,353.000 šterlin
Portugalske . .	za	1,265.000 šterlin
Španije	za	470.000 šterlin

		Zadružništvo		
--	--	--------------	--	--

Tako je treba delati.

Po poslu sem se mudil na uradni dan v nedeljo popoldne pri neki posojilnici. In kako se je delalo? Navzoči so bili vsi odborniki. En odbornik je sprejemal hranilne oziroma zadružno posojilne knjižice. Dva odbornika sta sprejemala in izplačevala denar ter o prejemkih in izdatkih vodila blagajniško knjigo. En odbornik in sicer domači g. župnik pa je takoj vse postavke iz blagajniškega dnevnika vpisoval v knjigo hranilnih vlog oziroma posojil v razdelnik. Vsi so bili torej zaposleni in bila je dana vsaj ena kontrola, delo pa je šlo hitro od rok, ker je bilo lepo razdeljeno. — In če danes pri marsikateri posojilnici revizor zahteva, da morajo ključni blagajne biti deljeni, pa odgovarja tisti, ki je pri zadruzi vse in ki je pri zadruzi sam, da to ni mogoče, češ, ker se možje nič ne brigajo. — (J. B. — Narodni gospodar.)

Tako se ne sme delati.

Pri Zvezi se je zglašil mož s prošnjo za nasvet, kaj naj stori v sledeči zadevi. Njegov zet je bil vložil večjo svoto denarja v posojilnico. Od te svote je nekaj zet, nekaj pa tudi tast v teku časa dvignil. Vendar bi pa po njihovem računu moralo biti še več kot polovico vloge v posojilnici. Ko je zet umrl in ko se je pri posojilnici vršila revizija, se je pa ugotovilo, da v knjigah posojilnice sploh ni česar ni o tej vlogi, hranilno knjižico pa, ki jo je imel spravljeno bivši voditelj posojilnice, je pa isti uničil. — Mož se daj ne ve, ali naj toži in koga naj toži, tembolj, ker je voditelj posojilnice odšel daleč v druge kraje, glavna priča, to je zet, pa je umrl. Če bi se poslovalo pravilno, bi kaj takega ne bilo mogoče. Zlasti pa bi bilo kaj takega nemogoče, če bi posojilnico dejansko vodil posojil-

nični odbor, ne pa ena oseba, od katere rednosti ali nerednosti je potem vse odvisno.

Sindakalne zadeve.

Naše posojilnice rajfajznovke prejemajo od sindakata »Confederazione Generale Bancaria Fascista — Sezione sindacale — Roma« dopise, s katerimi so jim odmerili sindakalne prispevke. Prispevki za 1927. leto se ravnajo po stanju hranilnih vlog dne 31. decembra 1926 in sicer po sledečem ključu: Prispevek znaša za hranilne vloge

pod L 100.000		L 100
od L 100.000 do L 250.000		L 200
od L 250.000 do L 500.000		L 350
od L 500.000 do L 1.000.000		L 600
od L 1.000.000 do L 2.000.000		L 900
od L 2.000.000 do L 5.000.000		L 1400

Plačljiv je prispevek v dveh enakih obrokih. Da se plačevanje olajša, je dopisu priložena nakaznica poštnega tekočega računa.

Ko prejme vodstvo posojilnice plačilni nalog, naj primerja ali določeni prispevek odgovarja lestvici in, če je odmera pravilna, naj denar takoj nakaže. V dvomljivih slučajih obrnite se do naše Zveze.

Vse novoustanovljene zadruge vnošič opozarjamo, da morajo ustanovitev svoje zadruge javiti tudi Kr. Prefekturi, in sicer v teku enega meseca po prejemu odloka o vpisu v zadružni register. Ta odlok prejmejo od sodnije. One zadruge — naše članice, ki tega še niso napravile, se lahko obrnejo na podpisano Zvezo, da jim ona to uredi. Pri prijavi pa neobhodno potrebujemo gornji odlok, zato prosimo, da nam ga dostavite.

Zadružna zveza v Gorici.

Čebelarstvo

Fr. Donat Jug:

Oskrbovanje čebel v A.Ž. panjih. (Nadaljevanje.)

IV.

Zimska zaloga.

Poslednji račun s čebelami napravimo meseca septembra. Vsak čebelar že ve, da potrebuje močna družina v A.Ž. panju na 9 satov za celo zimo in še za spomlad do konca meseca aprila 10 do 12 kg čistega medu. Čebelarji se moramo po tem vestno ravnati. Ako so čebele čez leto toliko nabrale, jim ne smemo blaga jemati. Ako so nabrale več nego 12 kg, jim smemo, kar so nabrale več, z mirno vestjo odvzeti. Ako pa zaradi slabe letine ali pa zaradi kake druge nezgode še za zimo niso dosti dobile, tedaj bodimo do njih usmiljeni in velikodušni ter jim dajmo toliko, kolikor jim še primanjkuje.

Praktičen čebelar, ki že več let čebelari v A.Ž. panjih, že lahko primeroma presodi množino zimske zaloge. Na priliko: ako ima panj v plodišču štiri medene sate, ki so skoro do tal napolnjeni z medom ter so čez polovico zadelani, je v njih medu približno 8 kg. Ako so še ostali sati z medom nasmeteni, je v njih 4 do 5 kg medu, tedaj smemo biti brez skrbi. Ta panj ima zadostno zimsko zalogo.

Najzanesljivejše pa je, čeprav ne praktično, da vse sate v plodišču iztehtamo. To pa lako storimo takole. Bolj meglena jesenskega dne prinesimo v čebelnjak navadno decimalno tehtnico postavimo kozico za satje ter jo odtehtamo. Nato zložimo iz plodišča vseh 9 satov na kozico. Ako tehta 9 satov s čebelami in satjem vred brez kozice 16 do 17 kg — če je vmes več starih satov, pa 18 kg — je panj dober. Ako mu manjka le kak kilogram teže, pogledjmo v medišče, če je bilo plodišče v medišču, tedaj pa spodaj,

je li kak meden sat težji, ter ga zamenjamo z onim, ki je na tehtnici najlažji. Pri tem moramo paziti na matico. Ako ne moremo teže tako izravnati, si zabeležimo panj, da vemo, koliko kilogramov mu bo treba še dodati.

Ko smo tako pregledali in zaznamovali vse panje, moramo zalogo, kar je še ostalo v mediščih, ali pa vsaj nekaj težjih satov spraviti v primerno omaro, da jih v potrebi drugje porabimo. Iztočeno prazno satje moramo čebelam vrniti v medišča, da ga obližejo, popravijo ter očedijo.

Dopolnitev zimske zaloge.

Od srede do konca meseca septembra moramo vsem panjem primanklaj živeža dodati. Najlažje storimo to na ta način, da izračunamo skupni primanjkljaj vseh panjev. Nato odtehtamo določeno težo medu ter ga v primerni posodi razredčimo s tretjino vrele vode. Ko nalijemo v posodo z medom vrelo vodo, moramo s kuhalnico toliko časa mešati, da se med v vodi popolnoma razpusti. S to tekočino napolnimo primerne steklenice in damo zvečer s pitalnikom vsakemu panju, kar mu gre.

Ako pa ne moremo primanjkljaja zaloge izpopolniti s samim medom, smemo dati vsakemu panju 2 do 3 kg sladkorja (sipe), v sili pa 4 do 5 kg. To storimo takole. Na vsake 3 kg sladkorja damo 2 litra vrele vode. To zmešajmo in postavimo na štedilnik, da zavre. Nato dodenemo tej raztopini še 1 do 2 kg medu ter jo dobro premešamo, da se med s sladkorjem in vodo spoji. Čebele dobro prezimijo ob taki hrani, ki jim je nadomestilo za med.

Večkrat se čebelarju pripeti, da mora čebele prezimiti na gozdnem, jelkovem medu, o katerem je splošno znano, da je za čebele pozimi pretežek in rade zaradi njega obole za grižo. Tega medu moramo tretjino zimske zaloge iztočiti. Iztočeni

med razredčimo s tretjino vrele vode in dodamo na vsaka dva kilograma medu 1 kg sladkorja, ki smo ga že poprej zavreli in mu primešali pol litra vode. To drozgo naj čebele dobe v sredino gnezda, potem bodo dobro prezimile. Ostali jelovi med, čebelam ob času, ko že izletavajo in se gibljejo, ni več škodljiv.

Nihče naj ne prezimuje čebel na samem sladkorju, razen v skrajni sili. Prezimišjo sicer tudi na samem sladkorju, a jih po zimi zaradi težko prebavnih snovi mnogo pomrje, spomladi pa zalege ne bo v panju, dokler ne dobe naravnega ži-

veža. Sladkor je sicer dober kot nadome-stilo za prehrano starih čebel, za pitanje zalege in mladih čebel pa ni, ker nima v sebi tistih redilnih snovi kakor med, ki je naravna hrana čebel. Zaradi tega panj spomladi zaostane in namesto močnega panja bomo imeli ob času glavne paše — slabiča.

Zgodi se tudi, da se kak čebelar tako daleč izpozabi, da poleti ali jeseni iztoči čebelam iz same grabežljivosti ves med ter jih zazimi na samem sladkorju. Taki čebelarji postopajo s čebelami protina-ravno in krivično. (Nadaljevanje.)

Splošno gospodarstvo

Gospodarski pregled v avgustu.

Njiva in žito: Koncem avgusta je bla-godejni dež nekoliko ohladil razgreto zemljo. Žalibog pa je dež prišel prepo-zno, ko je bila v gotovih delih dežele ko-ruza že uničena, ravnotako kot ajda in zelenjava (zelje, repa). Že avgusta me-seca so mnogi poželi koruzo, ki ponekod ni dala niti semena.

Povišanje cene koruzi ni bilo tako znatno, kot se je pričakovalo, ker je bila v nekaterih drugih državah boljša letina, kot so jo pričakovali. Naš pridelek, kot v splošnem celotni pridelek naše države pa ne igra velike vloge na svetovnem tržišču.

Cena pšenici je v prejšnjih mesecih občutno padla, sedaj pa se je cena neko-liko dvignila.

Pridelek krompirja je bil v splošnem v naši deželi bolj pičel, razen v Gorah, ki so imele ponekod prav dober pridelek. Krompir letos toliko ne gnije, kot je v prejšnjem letu. Vendar pa je prebi-ranje krompirja nujno potrebno. Izgleda, da bo imel krompir pri nas precej visoko ceno.

Hlev in živina: Kar smo pisali v zad-njem »Gospodarskem listu«, to velja tu-di za ta mesec. Cena živine je na doma-čih trgih še nadalje padla, čemur je

vzrok predvsem pomanjkanje krme in temu sledeče večje ponujanje živali. Vendar pa moramo s korajžo premagati sedanje težkoče in ravnajmo se kolikor mogoče po navodilih, ki se dobe v no-tranjosti lista.

Travnik in krma: Blagodejni dež sicer ni mogel povečati pridelka otave, pač pa je ponekod pomagal vsaj jesenski paši, katero je potrebno tudi izrabiti. Tega pa itak ni potrebno dvakrat svetovati na-šim živinorejcem.

Potrebno je misliti na jesensko gnoje-nje senožeti. Tomaževa žlindra je letos mnogo bolj poceni, nego je bila druga leta. Isto velja tudi za superfosfat in dru-ga umetna gnojila. Izrabimo to. Od mno-ge krme zavisi število naše goveje živi-ne, od te pa količina gnoja in rodovit-nost njive. Kmetstvo gospodarstvo je ko-lo, ki se vrti. Če na enem mestu nekaj kolesa manjka, se kolo prevrne.

Vinograd, klet, vino: Stare zaloge vina so izginile, le v redkih kletih se še dobi kaj na prodaj.

Novi pridelek ne bo toliko pičel, kot se je prvotno mislilo. V naši deželi je več krajev, ki bodo imeli vsaj tako leti-no, kot lansko leto, v splošnem pa bo pridelek manjši za okoli eno tretjino. Najhujše sta udarjena Kras in Istra, kjer je suša napravila ogromno škodo.

Po kakovosti obeta biti letošnji pridelek zelo dober, kot že ni bil dolgo vrsto let.

O cenah za enkrat še ni mogoče govoriti, a izgleda, da ne bodo previsoke, ker se bo moralo vse gospodarstvo ustaliti v razmerju k višji vrednosti lire.

Drevje in sadje: »Kuga na črešnjah« je uničila mnogo dreves tudi v Vipavski dolini in ne samo v Brdih. Je mnogo posestnikov, katerim se je posušilo po 5 in več črešnjevih dreves.

Nekateri deli dežele so imeli dobro češpljevo letino, a marsikje so bile cene zelo nizke. V Severni Istri so dosegli komaj 30 stotink za kg. Drugod je bilo boljše.

Z žalostjo moramo ugotoviti, da ni v naši deželi nobenih lepih breskev, ki bi prišle na trg koncem avgusta. Niti za domači konsum nimamo lepih breskev.

Naša sadjereja mora napraviti še mnogo korakov k izboljšanju.

Mlekarne, mleko in izdelki: Trg z mlekom in maslom je pod vplivom najvišjih cen, ki so določene za podrobno razprodajo. Upliv maksimalnih cen se občuti posebno v Trstu, ki je glavni konsumni center naše pokrajine.

V mesecu avgustu in začetkom septembra se je maslo prav lahko prodalo in najprej bo ostalo to stanje do konca tega leta, posebno ker ne sili na naš trg maslo iz drugih pokrajin države, kjer je

cena maslu znatno zrastle. V Milanu stane maslo 14.50 L in 15.— L, nikjer pa se ne prodaja več maslo po 9 do 11 lir, kot se je prodajalo v prejšnjih mesecih.

Prodaja je lažja, cene pa ne morejo biti visoke, ker se mora tudi trg z mlekom in maslom prilagoditi višji vrednosti lire.

Smrt barona Teuffenbacha.

V četrtek, dne 15. septembra je preminul na svojem gradu v Vipolzah v Brdih baron Teuffenbach, briški veleposestnik. Z njim je legel v grob kmetijski strokovnjak, ki je žrtvoval vsa svoja leta razvoju ogromnega posestva. Priljubljenost pokojnika je pokazal njegov pogreb, katerega so se udeležile odlične gofriške osebnosti, vsi briški podeštati, zastopniki mnogih ustanov in društev, ravnatelj oddelka za sadjarstvo in vinogradništvo v Gorici, isti tudi kot zastopnik zadruge za osušenje Prevala, katere odbornik je bil pokojni. Med splošnim obžalovanjem tamkajšnjega delovnega ljudstva so pokojnika nesli k počitku njegovi kmetje, ki so bili vezani nanj z iskrenim prijateljstvom.

S smrtjo barona Teuffenbacha so izgubila Brda enega najboljših gospodarjev. Preizkušeni in žalostni družini izreka svoje sožalje Urad za kmetijski proizvodni pouk v Gorici.

P. V.

Vprašanja in odgovori

Vprašanje št. 51: Večkrat sem slišal in čital, da potrebujejo vse rastline mnogo apna. Ali je dobro za gnojenje živo apno? Ali se dobi apno tudi v obliki umetnih gnojil? K. Š. v F.

Odgovor: Apno lahko dodamo zemlji v najrazličnejših oblikah. V obliki umetnih gnojil nudimo apno najlažje s tomaževo žlindro, ki je na apnu zelo bogata. Je sicer res, da cenimo žlindro predvsem po vsebini fosforne kisline, a odstotka in

koristi v njej nahajajočega se apna ne smemo podcenjevati.

Apna dodamo zemlji tudi lahko v obliki sadre (gipsa), katero kupimo v trgovini, kjer prodajajo druga umetna gnojila. (Če bi bilo več povpraševanj, jo bi naročila Zadružna zveza v Gorici).

Tudi živo apno lahko uporabimo za gnojenje. Najboljše je, da živo apno nekje na prostem nakopičimo na kup, katerega potem pokrijemo z zemljo. Na

ta način se živo apno pogasi in razpade v prav droben prah, katerega raztresemo po njivi in pobranamo ali podorjemo.

Izborna apneno gnojilo je tudi blato iz obcestnih jarkov. To blato vsebuje tudi mnoge drugih redilnih snovi.

Izberimo si eno ali drugo zgornjih apnenih gnojil, najboljše je, da jih spravimo v zemljo že v jeseni.

Vprašanje št. 52: Vsako zimo mi zajci oglodajo precej mladih drevesc. Kako naj se ubranim pred njimi? Ali zadostuje apneni belež? Kako naj ga napravim? F. Š. v K.

Odgovor: Pred zajcem ne pomagajo mnogo nobene maže, in tudi apneni belež ne. Niti dendrin, antiparasit in kot se že vse te maže imenujejo mnogo ne hasnejo. Mlada drevesca bomo zavarovali pred zajcem predvsem, če bomo drevesca zagradili z mrežo ali katero drugo pripravo.

Apneni belež uniči nekoliko mrčesne zalege, a vendar je boljši dendrin ali antiparasit. Dober apneni belež napravimo, če raztopimo v 10 litrih vode 2 do 3 kg živega apna in pol kg navadnega pepela.

Vprašanje št. 53: Pod mojim hlevom imam par sadnih dreves, ki so pa usahnila. Nekdo mi je rekel, da so usahnila, ker se je stekala k njim gnojnica. Ali gnojnica res škodi sadnemu drevju?

Odgovor: Čisto mogoče je, da je res ravno gnojnica kriva, da Vam so usahnila sadna drevesa, kljub temu, da gnojnica koristi sadnemu drevju. Gnojnica se namreč ne sme stekati k sadnemu drevju, temveč naj se steka v gnojnišno jamo, kamor spada.

Z gnojnico pa sadnemu drevju lahko gnojimo, in sicer je najugodnejši čas za gnojenje z gnojnico zima ali pa prav zgodnja pomlad. Paziti pa moramo, da ni gnojnica pregosta, premočna, vsled česar je najboljše, da jo razredčimo z vodo, razen da polivamo gnojnico takoj po dežju, ko je še zemlja razmočena. Vendar svetujemo gnojiti vedno le z razredčeno gnojnico.

Vprašanje št. 54: Do konca decembra 1918. je bilo bančno uradništvo zavarovano

za pokojnino pri Pokojninskem zavodu v Pragi. Od 1. okt. 1910 do 31. dec. 1918 sem plačal 1188 kron. Večkrat sem že pisal omenjenemu zavodu, da bi rad dvignil omenjeno svoto, pa vedno so se izgovarjali z neko konvencijo. Kaj je na tem resnice? A. B. v P.

Odgovor: Omenjeni zavod Vam je dal pravilni odgovor. Med čehoslovaško in našo državo je bil sklenjen dogovor (konvencija) glede vseh takih zadev, a ker ta konvencija še ni odobrena (ratificirana) od obeh držav, ni mogoče ničesar storiti. Potrebno je počakati.

Vprašanje št. 55: V l. 1926. sem nasadil 96 mladih breskev in letos zopet 100. Svoječasno je bila za breskove nasade obljubljen nagrada, ki naj bi se izplačala lanske jeseni. Dosedaj še vedno čakamo na to nagrado in Vas prosim, da se informirate, kaj je pravzaprav z njo?

Odgovor: V tem oziru smo se obrnili na Oddelek za sadjarstvo in vinogradništvo pri uradu za kmetijski potovalni pouk v Gorici, kjer smo izvedeli sledeče: Vsled sprememb pri naši provinci, ki je bila prej sestavni del videmske province sedaj pa je samostojna, so se mnoge take zadeve nekoliko zavlekle. Vendar je toliko gotovo, da se bodo vsi nasadi breskev pregledali še tekom meseca oktobra, nagrade pa bodo izplačane takoj po odobritvi predlogov, ki bodo stavljeni po izvršenem pregledu. Je zelo verjetno, da se bodo nagrade izplačale še tekom tega leta.

V založbi Zadrúžne zveze v Gorici je izšla knjiga mlekarškega inštruktorja

A. Pevca: Sirarstvo.

Priporočamo jo predvsem našim mlekarjem, članom in odbornikom mlekarških zadrug. Knjiga obsega 286 strani in je opremljena z velikim številom lepih slik. Člani naših zadrug jo dobijo pri Zadrúžni zvezi v Gorici, sicer pa je v razprodaji Katoliške knjigarne.

Mirodilnica
(drogerija) „**DIANA**“

Gorica, Via Rastello št. 27

Na drobno

Na debelo

Zaloga

raznovrstnih kemičnih proizvodov
- medicinalnih zelišč - suhih in
oljnatih barv - firnežev - čopičev
- ščeti - toaletnega in navadnega
mila - čistil in pripomočkov za
vino - sirišča tekočega in v prahu
- bakrene in železne galice - žvepla
- čilskega solitra - zamaškov, cevi
in drugih izdelkov iz kavčuka itd.
Blago prvovrstno, cene zmerne,
postrežba točna in solidna, za kar
jamči in se priporoča

ANTON MERVIČ, lastnik.



Röntgenologični zavod

za zdravljenje in diagnostiko

primarija **DR. A. DE FIORI**

V GORICI, CORSO VITT. EM. III. št. 14

SPREJEMA OD 9 - 12 IN 2 - 4



Tomaževo žlindro superfosfat kalijevo sol

in druga jesenska gnojila ima v zalogi

Zadružna zveza v Gorici

Naročajte

semensko pšenico
orehove tropine

**Pošljite prednaročila za
jugoslovanski semenski
krompir!**



Kaj, Vi še tega ne
veste, da je izšel
veliki

Slovensko - italijanski slovar

Obsega 40.000 besed!
Sestavil dr. Valjavec.

Cena vezanemu izvodu:
28' - 11r

Na prodaj v

Katoliški knjigarni

v Gorici, Via Carducci št. 2

Kodrič Angelj

trgovina jestvin

Gorica, Via Morelli št. 4

priporoča cenj. odjemalcem iz mesta in dežele svojo trgovino in zalogo specerijskega in kolonjalnega blaga.

Za solidno in konkurenčno postrežbo jamči!

Tomasetti Italico

Corso Verdi 31 (nasproti Trgovskemu domu)

Zaloga ročnih kovčkov, pletenih košev listnic, ženskih torbic, kopit i. t. d. i. t. d.

izdeluje in popravlja.

Obiščite nas in primerjajte naše nizke cene — brez obveznosti nakupa.



Autocar

Impresa trasporti

s. a. g. l.

GORICA, Via Rismondo št. 8
Telefon inter. 303

Prevzame prevoz vsake vrste, posebno stavbenega lesa, katerisibodi dolžine tudi iz gozda.

Zaloga bencina
in petroleja

B. P.

Nadomestni deli „SAURER“

Masivni plašči za kolesa
tov. avtomobilov „HUTCHINSON“
s stiskalnico za pritrditev.

LA FONDIARIA



Zavarovalna družba proti požaru,
nezgodam, tatvini in za življenje.



Generalno zastopstvo v **GORICI**,
CORSO VITT. EMANUELE III., 20
Krajevna zastopstva v vseh občinah.

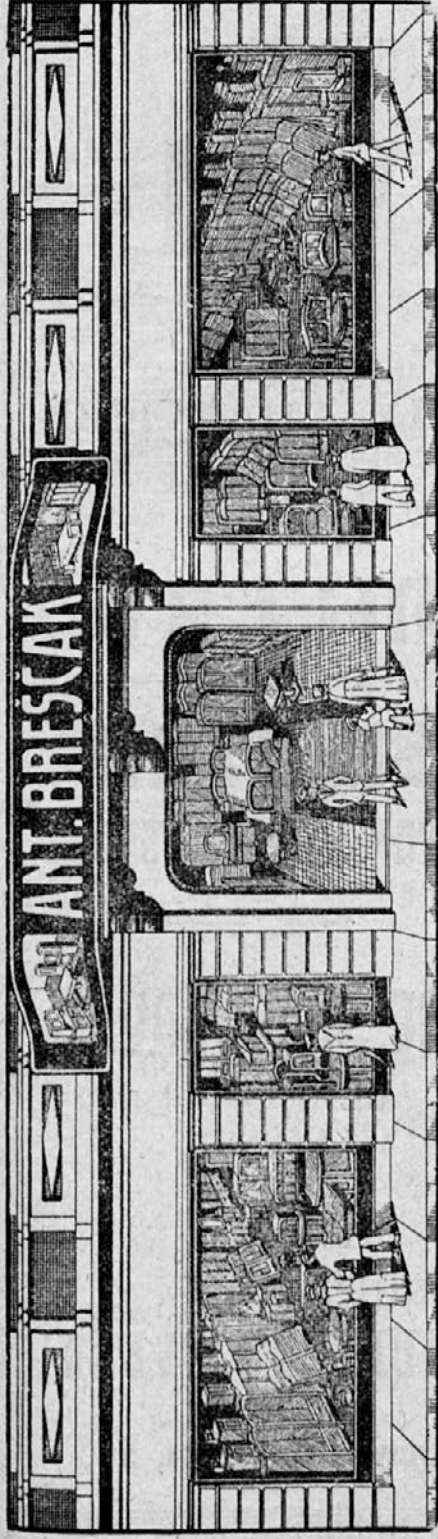


Lekarna Contin

Corso Verdi
nasproti mestnemu parku

Zaloga domačih in inozemskih zdravil. - Tovarna za cepivo vseh vrst. Posebnosti: Nutremina, močka za slabotne otroke, Roburol za odrastle, Sirup proti kašlju i. t. d.





Največji ponos gospodinje je lepo urejeno stanovanje

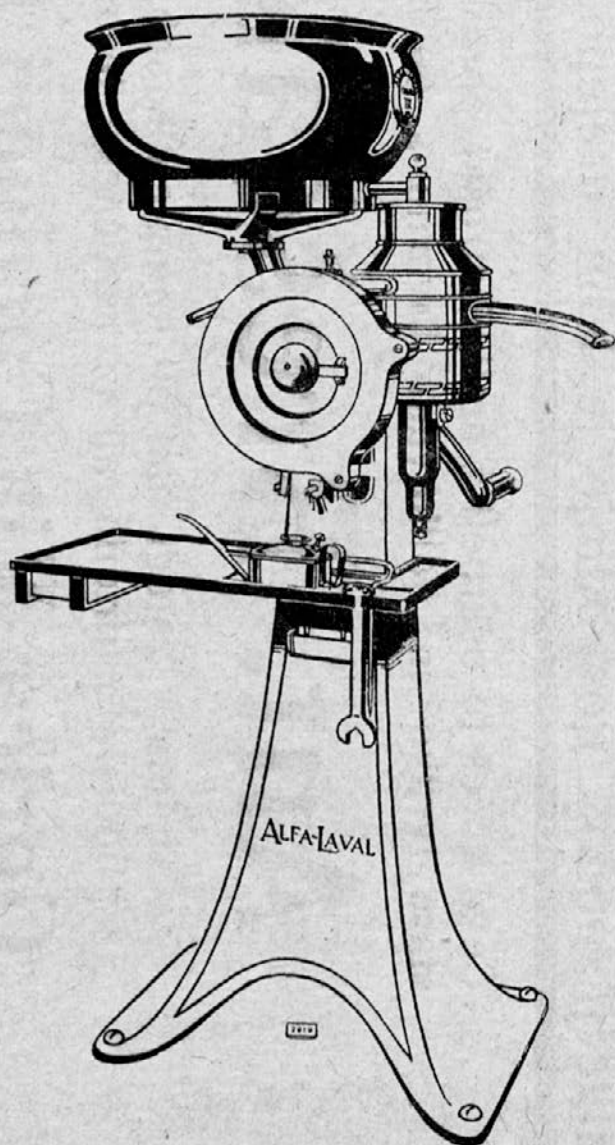
Če si hočeš to oskrbeti z malimi stroški, obrni se na staro tvrdko in odlikovano tovarno s pohištvom

Ant. Breščak,

ki ima v zalogi nad 50 kompletnih sob,
bodisi forniranih ali iz različnega lesu.

Gorica, Via Carducci 14.

POSNEMALNIK „ALFA LAVAL“



EDINI
VAM ZAJAMČENO
POSNAME

MLEKO
— IN —
SIROTKO
POPOLNOMA ČISTO

SOC. ALFA LAVAL
MILANO (119)
VIA FARNETI 5,
(GIÀ VIA PONCHIELLI, 15)

ZASTOPNIK:
ZADRUŽNA ZVEZA
V ORICI
CORSO G. VERDI, 37